

PEST, 1858.

18. szám. I. Félév.

MÁJUS 6.

Mária-hónap.

A nép száján egy vallásos hagyomány forog az ugynevezett „Mária-rózsáról.” Mi módon kapta ez nevezetét? Akkor, midőn az angyal Heródes vérüldözése elől a szent családot Egyiptomba küldötte Isten megbízásából, azonnal utnak indultak; az ut azonban igen fárasztó volt, majd hegyeken, majd égető sivatagon ballagtak, sok hőséget és szomjúságot szenvedtek, ritkán érhettek forráshoz. De ők mégis előre siettek az őket üző félelem előtt. Több napi utazás után egy hosszas sivatagra jutottak, hol minden kiégett; a homok-pusztán kívül egyebet nem láttak, semmi fű, semmi bokor itt nem zöldelt, az enyhítő forrás nem olthatta szomjójukat. Dél lett, és a nap égető sugarait nem állhatták tovább ki; ledőltek és erőért imádkoztak. Midőn fölemelték szemeiket, ime minden bájoló zöldségben virult, a pálmaágak szeliden lengették lombjaikat, s éltető szellővel vidították föl az utasokat, amott a dátolyák nyujtottak eledelt. Egy fa tövében minden rózsabokor virított, csak egy nem, mely nem is birt bimbókkal; de különben édes nyughelyül szolgált a kised gyermek alvásaul. A boldogságos Szüz dicsőeneket mondott, és magasztalta az Urat, kinek irgalma határtalan; de különösen azon rózsabokrot, mely alatt Jézuska feküdt, megáldotta. — Másnap tovább folytatták utjokat.

Heródes, ki a gyermeknek élete ellen tört, meghalt; a szent család visszament hazájába. Az isteni

gondviselés ismét azon helyre vezette őket, hol Jézuska aludt. És ime, midőn minden rózsza elvirágozott már, csak az egy rózsabokor, melyet Mária megáldott, ezer virágoktól illatozott. Sz. József örök emlékül ezen rózsát Mária-rózsának nevezte. És nézd, azóta minden rózsza virágzik, de ezen rózsza minden hónapban; azért hónapos rózsának is neveztetik, s legszebb neve „Mária-rózsza.”

Ez folytonosan virágzik, de különösen legvirítóbb május hónapban. És miért? Azért, mert ezen hónap Mária hava, s mintegy int bennünket, hogy e hónapban oltárait, sz. képeit ékesítsük föl virágokkal, vagyis Mária-rózsákkal.

Valamint szokás majálist tartani, hol az ember a zöldben fölvidítja magát: ugy lehet, és igen üdvös lelki majálist, vagyis májusi ajtatosságot tartani, mely a lélekre nézve igen jó hatáshoz vezet. Külföldön ez már régen divatozik: mért ne tennők mi is, miután ugyis egész országunk Mária-ország? Az ő hathatós közbenjárása támogat bennünket; hiszen Mária Magyarország patronája!

És hogyan kell ezen májusi ajtatosságot megtartani? Legelőbb is egy Mária-oltárt kell virágokkal fölékesíteni, és egész hónapon által friss bokrétákról gondoskodni. A mely templomban nincs Mária-oltár, ott az oltárra egy Mária-kép alkalmazandó. Reggel sz. mise tartatik; estve 6—7 óra tájban öszvegyülnek az ajtatos hivesek a templomban, és az első 11 nap az örvendetes Rózsza-füzért, a másik 11 nap a fájdalmas, az utolsó 11 nap a dicsőséges Rózsza-füzért imádkoz-

zák; ezután egy éneket zengedeznek a szeplötelen szűz Mária tiszteletére. Ezt követi a pap által tartandó rövid elmélkedés, végre a lorettói litania, melynek végzetével a szentséggel áldás adatik. Faluhelyen a dolog miatt akkor tartandó ezen ajtatosság, ha a nép a földekről haza jön.

Kérded talán: mit nyerünk ezen ajtatosság által? Oh ki számíthatná el mindazon kegyelmeket, melyekben Mária esedezése által részesülünk! de a fő, a mit nyerünk, a boldog kimulás. Akkor, midőn szívünk nem dobog többé, midőn ajkunk nem rebeg imát, midőn szemünk már-már homályosodnak, akkor lesz Mária a mi szószólónk.

A tiszteletre méltó Auriemma atya az ő misszióból következő érzékeny történetet beszél el: Egy szegény pásztor-lányka oly nagy tisztelettel viseltetett a boldogságos Szűz iránt, hogy midőn bárányait legeltetvé, egy kapornában naponkint megjelent, és ott az Isten anyjával társalgott. Tapasztalván, hogy az itt levő Mária-szobor egészen elhagyatott, elhatározta azt fölékesíteni. Elment tehát és szedett szebbnél szebb mezei virágokat, s azokat a szoborra aggatta, egész ártatlansággal s gyermeki bizodalommal így szólván: Édes Anyám! szerettem volna arany- és gyémántokkal ékes koronát fejedre illeszteni, de szegénységem nem engedi; légy megelégedve ezen csekély ajándokkal, melyet neked szeretetből nyújtok.

Ily módon tisztelte a szegény lányka Máriát. És hogyan viszonzta a boldogságos Szűz ezen szeretetet?

A pásztor-lányka megbetegedett, s elközelített halála. A kiseded gunyhóban egyedül feküdt egy szalmaágyon. A háznép mind kün vala a mezőn, a napi munkát végzendő, nem is gyanítván, hogy a lányka otthon végét érje. Nagyon is érezte ő kimulásának közeledését, s szerette volna a haldoklók szentségeit fölvenni, de nem volt módja valakit papért küldeni. Egész bizodalommal Máriához folyamodott tehát kegyelemért. És im a mennyei Anya meghallgatta könyörgését!

Két missionarius épen arra ment. Elfáradva az ut terhétől, bementek a kis gunyhóba, hogy fátadságukat kipihenjék. „Isten hozott, Isten küldöttei! — kiáltá a haldokló töredezett hangon, — nemde mennyei Anyám küldött benneteket? Oh el ne hagyjatok végső órámban, és részesítetek vallásunk vigasztnyújtó kegyserciben; hozzátok el Jézust, ki kalauzom lesz az örök életbe!“

Örömmel teljesítették ők a lánykának ezen buzgó kívánatát. Egyik meggyóntatta, a másik azalatt a közselfekvő templomból Jézus drága szent testét hozá el neki mennyei eledelül.

Ezek végeztével öröm ragyogott a lányka fiatal arcán, gyenge mosoly volt észrevehető ajkain. Erre kiadá ártatlan lelkét, halk szavakkal ismételve e szavakat: Oh kegyes, oh szeretetteljes, oh édes szűz Mária!

Mendlik Ágoston.

Üdvözlég Mária!

Nyugodt, szent kéjnek ihlete
Rezg át lantom dalán,

Mint esendes esti fuvalom
Liget zöld bársonyán.

Lelkem dalló madárkaként
Kiül ajakamra,
S örömlhelve éneklí:
Üdvözlég Mária!

Üdvözlég kegyelmek anyja,
Malasztal vagy teljes,
Az Ur veled, kinél, mint te,
Senki nines oly kedves!

Üdvözlég szorongó keblek
Legédesb reménye,
A bün éjéből feltámadt
Lélek menedéke!

Üdvözlég tiszta forrása
Áldások árjának,
Üdvözlég oltalmazója
Szép magyar hazánknak!

Feléd röpitem szívemet
Lantom szerény dalán,
S vágyó reménynyel sóhajtom:
Segíts meg jó Anyám!

Téged magasztal énekem,
S ajkannak szózata
Soha nem szün meg zengení:
Üdvözlég Mária!

Keszthelyi Pál

A májusfa.

Ország, vagy elmondhatjuk, Europaszerte szokás májushó első napját öröm közt megünnepelni; csak-hogy ez általános ünnepey eredete- s czéljáról igen szétágazók a vélemények. Elöttem azon vélemény legtalpraesettebb, mely e közös öröm eredetét a Mindenható iránti háladatoságban helyezi azon nagy kegyességért, hogy a megholt természetet örömiünk- s élvezetiinkre fölébreszté, mint Lázárt a koporsóból. — Egyébkint legyen bárki milyen véleményben e tárgy iránt, avval nem törődöm; minthogy csak azon egyet- len, hazánkban általán divatozó szokásról akarok szólni, mely szerint az említett napon mindenhol ugynevezett „májusfát“ emelnek, vagy inkább azon gondolatokat szándékom közleni, miket a föllállított „májusfa“ keltett föl elmémben.

Midőn e napon Isten szent kegyelméből fölébredék, hálaímám elrebegése után első teendőm egy kis kertbeni séta volt. Járva a gyenge hajtásu, mesterileg elvezetett venyitek között, nézve a fák ifju levelkeit utánozhatlan szépségü virággival, szívva az éltető léget, s föltekintve a fényben uszó azur égboltozatra, egyszerre azon gondolat villant meg agyamban: mily hatalmas az Ur, ki a tegnapi zavaros éjre ily gyönyörü esendes reggelt támaszta föl! — Azért tevé, gondolám, mivel ez által is napi örömiunket akará emelni,

s ünnepélyünket pompásabbá varázsolni. De itt, ismét csak jószágodat imádom, Istenem!

A mint e gondolatok átszarnyalák lelkemet és szívemet, s étautam egyik fordulati pontján szemembe ötlék egy ég felé meredező, csuesán zöld gallyak-, virágok- s színvegyes szalagokkal ékített, s bort tartalmazó üvegecskével földszített délezege fenyőszál — a májusfa. Itt megállék, s körülbelől a következő gondolatok szülemlettek agyamban:

E fa, egyik végével a földbe ásva, másikkal az égnek mereszkeve, mily jelesen jelképezi a két világ lakójánál alkotott embert! kinek míg egy részről teste a földet érinti, lelkével az ég felé emelkedhetik, s kell, hogy emelkedjék. Hanem nem tudom, rájöttek-e e gondolatra azok, kik ez óriási fenyő fölállításán az éjjel fáradoztak? vagy talán, és hihetőbben csak a fa alsó végére ügyeltek, nehogy az kidőljön, mint korunk azon anyagi emberei, kik úgy tesznek, mint azon állat, mely fölszedi ugyan a makkot, s élteljesen föl is emészti, a nélkül, hogy föltekintene a fára, mely megtermé azt. —

De tovább füződtek gondolataim. E fát mily magasra növesztéd, Istenem! földszített tetejét alig láthatom. — Amde nem magasabb-e az ember, ki ezt talpra állítá? hiszen ő csak kissé alacsonyabb anyagiálnál! — Hanem itt ismét, nem tudom, szemök előtt tarták-e ezt e fa fölállítói? vagy csak öndiesőségüket vadászva, úgy cselekedtek, mint korunkban igen sokan, kik valamely mű létrehozásában nem Istent, de önmagukat istenítik, s ekkép az égre, honnan egyedül jöhet minden, nem tekintvén, magasságukat tökéletesen eltörpítik? —

Nézem tovább a fát. A magasban trónoló zöld gally azt látszik lekiáltani hozzám: Ember! tekints reám föl e magasba! én ma a reményt jelképezem, s arra akarlak téged figyelmeztetni, mikép a remény nem lábadnál, a föld porában, hanem itt, hol állok, még feljebb — az égben helyezendő. Nem tudom, értik-e szavadat azok, kik téged a magasba helyeztek, vagy csak gépileg, szokásból tevék azt, úgy cselekedve mint sokan az emberek közül, kik a földhöz kötik, s innen várják minden boldogságukat; s ha ez, mi gyakori eset, esalt: reménytelenül élnek, s így halnak is el! —

De mi végből van ott fön elhelyezve a szalag-esomag, meg a borral telt üveg? Ez díja annak, ki azt onnan levenni képes. — Díj — s oly nehéz uton érhető az el?! — Hja, ez így van; minden jutalmat csak fáradsággal lehet elnyerni. — Amde lássuk, jön-e valaki megkísérteni a pályafutást? — Igen, jó néhány ifju. Az első alig megy fölfele a vaskos fán, ereje nem bírja, karjai gyengék, lábait egypárszor megszurja a fenyő fölhamlott héja, tehát enged, s visszaereszkedik. — Nézem a következőt; ennek kara, s lábai aránytalanul kisebbek, semhogy mászási kísérletét végrehajthatná. No, tán a harmadik? ezt meg annyira vonja vissza a test, hogy kénytelen a föld felé huzódni, s így a remélt jutalomról lemondani. Istenem! gondolám, jön-e még több? Nem jött, s így ott fön maradt az elnyerhetlen díj!

Erre megindultam, s míg szobámba értem, gon-

dolám magamban: „Ember, itt a tükör, nézz belé! Számodra is tüztek fön a magasban jutalmat! De vagy azért nem nyerheted meg, mert leveretve a világ lélekölő szelétől, s visszaretentve a nehézségektől fölfele hatni tehetlen vagy; vagy mert kevesebb a lélek- s szíverő benned, mint semhogy e jutalomért pályáznál; vagy elvégre mert annyira hozzá tapadtál a földiekhez, hogy szellemben fölemelkedni nem bírván, a földre zuhansz vissza!

E gondolatok közt szobámban lelétem magamat, s elhatározám közrebocsátani azokat május 4-ső napja emlékeül, s olvasóim figyelmeztetéseiül.

Lakatos Pál.

A vagyon nem boldogít.

(Beszély. Vége)

II.

Mily könnyű tévedni, hibázni, sőt vétkezni; s mily nehéz jóvátenni mindezeket! Ép ezért résen állni kellene kinek-kinek, nehogy az élet csábításainak áldozatul essünk, és keserű könyekkel kelljen lerónunk botlásunkat.

Az idő haladt eközben, senkire sem várva, vagy csak ügyelve is. Pályafutásán semmi sem tartóztathatja vissza; ki vele előre nem törekszik szünet nélkül, messze elmarad, és megállapodását vajmi nehezen fogja pótolhatni! De nekünk nem lévén feladatunk ezuttal a haladásra serkenteni, egyszerűen csak megkezdett történetünk mellett maradunk.

Jámbor Istók többé nem a nőtlének közt foglal helyet, hanem a telkes gazdák és házassérfiak egyike ő, gondos, szorgalmatos ember, sőt néha-néha erejét tufeszíteni látszik a gazdálkodásban; és mégis mi annak oka, hogy nem gyarapszik? A hiba csak annyiban fekszik ő benne, hogy egykor maga vetette meg ennek alapját házassági kötésével. Mint gyaníthatjuk: Istók nem Juliskával lépett az oltárhoz esküvőre, habár szívében ő élt is; a vagyonos Gajdor Örzse lett felesége, kinek előleges örökségével a mostoha-apa ki lön elégitve, s Gondos Andor még a menyegző előtt költözött el a házból.

Örzse esinos egy menyecske, az igaz; de ha jó tulajdonairól akarnánk szólni, mély hallgatás lenne a mi sorunk; ugyis azt tartja a közmondás: „Szólj igazat, betörök a fejed.” Azonban a történeti hűség megkívánja, hogy elmondjuk: Jámbor Istók felesége sem gondos, sem dolgos; szereti a tereferét és czifralkodást; nyelveeskéje is igen mozgékony jószág, különösen ha saját malmában öröl.

„Szegény Istók!” — szokták mondani ilyenkor a szanakozó szomszédok; a kárörvendők pedig: „Ugy kell neki! a mit keresett, megkapta. Mit válogat!” függesztik nyomtatéknak utána, s a pajta vagy kazal mellé lesbe állnak, hogy a hangos házi esendnek és a házastársak közti zajongó békének tanui lehessenek. Csak úgy égnék beleszólhatni, s az égő tüzre olajat önteni!

Az egész helység tele volt beszéddel Jámborek sorsáról, és nem egy házban latolgatták, fontolgatták a házassági egyenetlenség okát; sőt a galádság még azt is akarta tudni, mi több, szemtelenül híresztelte: miszerint Ferencziék Juliskája, kit Istók nem tud elfeledni, s kire még mindig jó szemmel néz, a meghasonlás oka; a rágalmat aztán odaterelgették, hogy Örzse fülebe is eljusson.

Olaj, fellobbanó olaj volt ez a tüzre!

Mindezt hiven meghallgatván Örzse, alig várhatta haza férjét, ki napestig a mezőn szántogattott; még jól be sem lépett a házba, máris neki esett nyelves szóval:

— No kigyelmed ugyan szép ember! Engem édes szóval tart csak, míg más után vesz az esze. Mindent tudok! rájöttem mindenre! . . .

— Mi lelt Örzse? mi a bajod? így illik fogadni a gazdát, ki egész nap a dologgal a kenyér után fárad? — kérdé szinte megdöbbenve a váratlan fogadáson Istók, és csaknem kételkedni látszott, hogy e dolog ötlet illik; azonban csakhamar meggyőződhetett az aszszony sértő szavaiból, hogy annak nyilai ötlet akarják sebezni

— Semmi dologgal! — kiálta fel Örzse; meglesettem én kigyelmedet. Ha kiteszi lábát, máris ott terem nála; de tudom, hogy nem nyugszom, míg a bíróhoz nem hajtatom. Majd meglakol a beste-lélek, — pattogott egyre világos értelem nélkül.

— Szólj világosan. Hadd értek már valamit e sok epés szóból, — mondá egész komolyan most Istók.

— Hogy tettei magát! annál rosszabb. Egy nap sem mulik el, hogy meg ne keresse házukat. A felső szomszédra nem is tekint, csak mindig azokat lesi.

— Értelek, Örzse, — mondá boszusan Istók a méltatlankodásra; de az egyszer szakaszszuk félbe e dologot; mert nem jó vége lesz. Más ember beesületes házát ócsárolni nem engedem, érted!

A férj szemei szikráztak; Örsét még a guta is keringette, hogy boszujának valaki féket akar vetni; de ő azért nem engedett, hanem egész ingerültséggel folytató:

— Jól van; ha az igazat nem szabad kimondani, s kigyelmed ezért még fenyeget is, én nem szólok; de azt tudom, hogy egy földél alatt nem lakunk többé.

— Fel is, alá is az ut; ugyis megbántam százszor is, hogy elvettelek.

Istókot tovább vitte a harag, az indulatosság, mint kellett volna. Igaz volt, a mit mondott; de azért helytelenül eselekvék, midőn e szót kiejtje száján; inkább módokról kellett volna gondoskodnia, a gyanu alaptalanságát felderíteni, s a kibékülésre a lépést megtenni. Megtörtént!

Örsét a hideg kirázta e szóra, s kezdte holmijét rakosgatni; de megtörvén ereje lelkének haborgása miatt, ágyba kényszerült. Istóknak meggyült baja: érezte hibáját, mennyiben a gondatlan szót kimondá; de más részről meg öntudata megnyugtató, hogy e dologban nem bűnös. Valóban szánandó az ily házasság sorsa! mert még a vigasztalásnak reménye is elenyészik, önmagokban érezvén az egyenetlenségnek szülő okát. Az egyik mélyen érezte, hogy méltán bűnhődik gondatlan tettéért; hogy azt, kit szíve igazán szeretett,

földi vagyonért mellőzte; a másik képzelt mellőztetését valóságának hitte, s ez a büszke asszonynak, ki vagyona szerint beesülte önmagát, végetlenül fájt.

A menyecsken nagyon meglátszott a baj hamarjában; azonban sokkal gögösebb vala, hogysen eltierte volna a sérelmet. Néhány napi lázás állapot után felkelt, és hazavitette magát apjához, ki szokás szerint egyetlen, elkényeztetett leányának fogta pártját, Istókot rut és fenyegető szavakkal illetvén, ki felhevültében viszonzta mindazokat. Ekkép a lélekháborúság megvolt, és Helyesfa eltelt a hírrel gyorsan.

Szegény Juliskát még a halálvíze is kiverte, anynyira megijedt, midőn e dolgot neki hírül hozták. Az ő jó lelkén a kárörömmel még csak szikrája sem lobbant fel; hanem égre emelvén szemeit, buzgó fohászokat bocsátott a meghasonlott szívek kiengeszteléseért. Nem is gyanítá, hogy a gaznyelvek ötlet tüzték ki mendemondájok szennyes czégeréül: e tudat megregettette volna ártatlan lelkét!

Míg Juliska szánakozó részvétellel beszélte el anyjának a szomorú történetet, addig a rozszlelkűség ellene ármánykodik, és beesületét aláadni törekszik.

A bírói házba nyitott be Gajdor János, a férjéltől elköltözött Örzse apja, s ekkép kezdé a szót a szokásos beköszöntés után:

— Panaszom volna, ha bíró uram bevinné.

— Meghallgatom minden szavát, — felelé az öregbíró, csak adja elő kigyelmed, János gazda baját.

— Talán már hallotta is bajos sorunkat, bíró uram? Leányomat hazaverte a vöm; pedig nem a menyecske, hanem ő maga a hibás. Szinte röstellem a szót kimondani: ő kigyelme a szomszédba járogat más eselédjéhez, mit Örsém szívelni nem akar. Ezért köcződtek össze.

— Aztán ki legyen a vétkes személy? én helységünkben olyat nem ismerek; de ne is ismerjek, mondom, mert . . .

— Pedig mégis úgy van, mint én mondom: Ferenczi Juliska esábitgatja magához.

E szóra a bírónak öszszébb vonultak szemölde, s a felháborodásnak szikrája lángolt fel szemeiben, de csak egy pillanatra; mert csakhamar visszatért előbbi nyugalma, s határozottan kérdé a panaszost:

— Megvizsgálta-e jól e dolgot? amugy igazán?

— Van akár tiz bizonyágom, kik látták a leányt beszélgetni.

— Ebben még nem találok hibát. Egyebet nem láttak?

— Ez is elég! — tüzeskedék János gazda, — házas embernek nem illik más eselédjével szóba állani; kivált azzal!

— János gazda roszul itél.

— De pártjára állt bíró uram! — gunyolódik János gazda.

— Az igazságnak mindig pártját fogom. Most hát majd én beszélek, kigyelmed meg hallgasson. Én jobban ismerem Juliskát, mint kigyelmed és rágalmazó társai; a miért is kedvem volna szoros kérdőre venni mindnyájokat; de az egyszer csak azért sem teszem, nehogy pártosságról vádoljanak.

A vádló nem találta igazi helyét e beszéd alatt;

jobbra-balra fészkelődött, és rázogatta fejét; ez azonban nem fordított a dolgon, a bíró folytatta szavát és pedig egész határozottsággal:

— Most elmehet kend haza; keresete a leány ellenében nem igazságos azon egyszerű okból, mert én Juliskáért jótállok; az ő becsületessége ellen senkinek sem lehet kifogása. Ő helységünk legderekabb hajadona, s azért nekem vele egészen más szándékom van, mint sem őt kérdőre vonni, s gyalázatba hozni engedni.

— Jól van, — felelé esodálkozva János és elég konokul; ha bíró uram nem ad helyet az igazságos keresetnek, én elmegyek; de . . .

— Mit de? — Megálljon kigyelmed; valamit mégis próbálunk. Kisbíró! hívd át a szomszédból az esküttest, mondd: hogy tisztességesen készüljön fel, és siessen hozzám.

A kisbíró készséges pontossággal teljesíté a parancsot. Az eskütt pár percz múlva megjelent, és a bíró pálcáját kezébe vevén, felszólítá mind a kettőt követésre, miután az esküttel néhány bizalmas szót váltott volna. Menésök egyenest Ferencziékhez volt, hol egész váratlanul benyitottak. Gajdor vonakodott bemenni; de a bíró ráparancsolt.

A jövőket tisztelettel fogadták a házbeliek, és ha egy kis zavart okozott is Gajdor megjelenése, ezen is csakhamar átestek; ötet szintén barátságos szíveséggel kínálták meg helyet foglalni, ki egyre tépelődött magában: mi lesz ebből?

A fogadás után a fehéreselések azonnal eltávoztak, és bíró uram a házigazdához fordulván, ekképen szólott:

— Törvényt tartani jöttünk kigyelmedhez, az igazságot kiszolgáltatni. Ne vegye rossz néven, hogy saját házába jött a bíró; erre elégséges oka van. Az egész dolgot két tisztességes tanu jelenlétében akarom elvégezni.

S a nélkül, hogy szóhoz engedné jutni a kevéssé megdöbbsent, de azért meg nem rémült házi gazdát, mert jólleke biztosította minden megtámadhatás ellen, folytatá szavait:

— Hallja csak! Kigyelmed hajadon leányát, Juliskát, a faluban kiki mint becsületes, dolgos, istenfélő személyt, és csak jóhírből ismeri, s épen azért megérdemli, hogy közbecsülésben részesüljön; mit én részemről e két tanu előtt bevallok, és kinyilatkoztatok mint Helyesfa-község bírája. Ezzel igazságot akarok kigyelmed becsületes hajlékának szolgáltatni, s vele a törvénykezést be is végeztük. Hogy pedig szavainnak annál nagyobb súlyt és erőt adjak: Peti onokám számára, ha nincsen kigyelmednek ellenvetése, Juliska kezét megkérem, és ha Isten is így akarja, s a leánynak kedvező szavát vesszük, tisztességes menyegzót ülendünk nem sokára.

Mindezt és más egyebet is sokkal komolyabban mondott el a bíró, hogysem valóságán kételkedni csak eszébe is juthatott volna valakinek a jelenlevők közül.

Gajdor hűledezett a hallottakon; Ferenczit is meglepte a szokatlan mód, el sem is tudta gondolni: mi okozhatta mindezt; azonban a bírónak szaván: „Ezokről bővebben majd más alkalommal szólnunk; addig pedig

Isten oltalmába ajánljuk egész háznépéstől,“ — teljesen megnyugodott.

Ezzel Gajdorhoz fordulva mondá:

— Ugy-e, János gazda, a bírónak igaz a van; a vád alaptalan.

A történetek elnémitották a rágalmazókat, és Juliska becsülete a böles és eszélyes eljárás következtében még be sem árnyékolaték; hanem a világ előtt teljesen meg vala mentve. Senki jobban nem fájlalta Istóknál az aljas gyanuskodást; senki jobban nem szegyelte mint Örzse e kudarczot. Juliska sohasem tudta meg az aljas gyanut, a szemtelen vádoskodást.

* * *

Történetünkhöz még csak azt függesztjük, hogy Istók és Örzse kibékültek ugyan; de életnyugságuk nem vala állandó; természetök nagyon is ellenkezett egymással. Vagyon volt elég; de a meglegedés vajmi kevés vala! A kik az ő sorsuk felett elgondolkoztak, azt mondták Helyesfán közönségesen: a vagyon nem boldogít.

Ferenczi Juliskát férjének, a bíró onokájának hűségesen példás szeretete s a közbecsülés valóban a helység szemefénye- s büszkeségének emelte fel, és követésre példányul tüzte ki: mit ő meg is érdemelt.

Garay Alajos.

Szemerei levelek.

XI.

(Vége.)

Az első kérdésre, kedves szomszéd, nem felelt; tehát én is csak annyit mondok: azon kérdésre nemesak „a harangozó tudja a feleletet,“ mert szomszéd is tudja azt, hol zavarta össze az Ur az emberek nyelvét. — A második kérdésre igazán felelt, hogy „a kigyó az ördög nyelvén beszélt Éva anyánkkal,“ csak hogy az ördögnek sok nyelve van. A rágalmazó, káromló, hazug, hamisan esküvő és a szemérmetlen nyelv, bár mindenik tízes, mégis nem a Szentlélek, de a gonoszlélek nyelve. Szintén azé a hizelegve-csábító nyelv is, melyen még ma is beszél a kigyó Éva leányaival. — A harmadik kérdésre nézve nem tagadom, hogy a világ igen nagy sötétségben volt az Ur Jézus születésekor; de azért azt mondom: mégis van annál nagyobb sötétség, ugymint a sötétség fejedelmének sötétsége. Ugy tartom, hogy a legnagyobb sötétség és világosság akkor álltak legközelebb egymáshoz, midőn a sötétség fejedelme a világ világosságát megkísértette, s a templom tetejére vitte. Az pedig épen nem áll, hogy „a világ sötétsége nem mindjárt oszlott az ur Jézus születésekor;“ de ugyan mindjárt oszlott; azért éneklí az egyház karácson éjén: „A nép, mely sötétségben lakott, nagy világosságot látott.“ Gondoljunk csak vissza a betlehemi pásztorokra; őket a Jézus születése perezében az Isten világossága fogta körül, s rögtön keresni indultak az Údvőt; és a jászol-bölesőtől visszatérve lelkökben az Isten világosságát, szívök szerelmében pedig a világ világosságát vitték. Hát a három szent király lelkéről nem oszlott-e el a világ sötétsége, midőn a csillagot követték, s az anyali glóriával föl-szentelt jászol-oltár előtt áldoztak a világ világosságának?! És Simeon s Anna proféta-asszony lelkében nem oszlott-e el a sötétség, midőn az ő-szövetség árnyék-templomában az új-szövetség örök főpapja bemutatott?! Már pedig, ha egyetlen lélek nyert volna is a Jézus születésekor világosságot: evvel is oszlott, kisebbedett a sötétség, tehát nem maradt legnagyobb. — A negyedik kérdésre nézve igaz, hogy az embernek adatott parancsolatok közt első az, mely az első embernek adatott: de

az Isten parancsolt a természetnek is; mint az Istenember emberi testben is parancsolt a szeleknek és a tengernek. A szent írásban az Isten legelső parancsa ez: „Legyen világosság;” s hogy ez valóban parancsolat volt, bizonyítja a szent írás: „Ő mondta, és lettek; Ő parancsolta, és teremtettek.” — Az ötödik kérdésre igen szép tanulságokat írt szomszéd az apostolokról; szinte büszke vagyok reá, hogy azok elmondására én adtam alkalmat; de itt nem hitágazatról van szó, tehát mindenkinek szabad vélemény engedtetik, s azért nyíltan bevalom: nem mindenben foghatok kezét vele.

Először is, csak álmodta azt szomszéd, hogy az én lábamba „töviset szurtak.” Jártam szoktam én a lábaimon, nem egy könnyen fér azokhoz valaki; sőt magam sem igen tapodhatok tövisbe, mely ellen a lábaim vasszegekkel van beborítva. Az olyan töviset pedig, milyent szomszéd ért, ha saját erőmmel nem bírom, kihuzom könyveim segítségével. Magamtól tettem biz én azt a kérdést; sőt már újak is vannak készen, de — kívánsága szerint — csak „csinján” bánom velök; ámbar nem tudom: meddig kell várakoznom a szomszéd kedve után? Hiszen már tavál sem volt az meg, s válaszából értem, hogy még sem jött meg. Talán a gölya vitte el, kedves szomszéd? No ugy se baj; itt a tavasz, majd visszahozza! Látja, az én kedvem mindig meg van leveleimben; bár különben meglehetősen sirhatnám-formán érzem magamat. — Az elbök dobott „kezyü” ellen pedig protestálok; nem duellálni akarok én kérdéseimmel, hanem a szomszéd jó pennájából egy két mulatva-tanító szót kiesalni.

Másodszor, azt mondja szomszéd, hogy az apostolok keresztiségéről tett kérdésemmel „sárban maradtam volna, ha az egyház vér- s vágykeresztiséget nem tanítana.” Engedelmet kérek, épen úgy maradjék a sárban, ha az apostolok körül vér- s vágykeresztiséget említenék; hiszen ezeknek csak ott van helyük s erejük, hol a vízkeresztiség fölvetelére nincs alkalom; ezt pedig az apostolokról nem mondhatjuk. A hol a vízkeresztiség fölvetelére alkalom van, ott egyetlen törvényt ismer az egyház: „Ha ki újonnan nem születik vízből és Szentlélekből, nem mehet be az Isten országába.” A vágykeresztiséget említenünk sem lehet az apostolok körül; ha pedig csak vérkeresztiséget említenek, mivel nekik alkalmuk is volt a vízkeresztiség fölvetelére, de tudták az erre kötelező szoros parancsot is: tehát ez esetben azt is kellene állítanunk, hogy az apostolok egész életükben nem voltak az anyaszentegyház tagjai, hanem csak mártyrhalálukban lettek azokká. Hát azt hogy higyük el, hogy Jézus az apostolokat keresztiség nélkül avatta volna püspökökké?! Nincs itt közép-ut, de határozottan kell tartanunk: hogy az apostolok vízkeresztiséggel kereszteltettek meg. — De én ennél is tovább megyek, s azt mondom: egyenesen az ur Jézus által kereszteltettek meg. Azt írja szomszéd: „Nem olvassuk, hogy a Krisztus által csak egy apostol is megkereszteltetett volna;” nem olvassuk a szent írásban, de olvassuk a tradícióban. Kezém közt van az a könyv, melyet a római katekizmus előszavában is „kalauz” gyanánt ajánlnak a szent írás értelmezéséhez; ebben olvasom: hogy az egyház legjelesebb doctora, szent Jeromos bizonyítja: hogy az ur Jézus keresztelő Jánost, s több szent atyák és igen jeles hittudósok szerint szűz Anyját, Pétert és többi tanítványait is megkeresztelte, hogy az ő egyházának tagjai legyenek. A mit szomszéd János apostol evangéliumából idéz: „Jézus nem keresztel vala,” nekem ez sem tövis; mert a szent írás nem magamagát magyarázza, de az egyház által magyaráztatik; ez pedig így magyarázza: „Jézus nem kereszteli vala általában a népet, hanem csak választott tanítványait.” Így magyarázzák nazianzi Gergely, Agoston stb. Ha ezek ellen valami kifogása van, én az ujjamból nem szoptam, de abból a nagy könyvből loptam ki.

Ezek folytán abban sem foghatok kezét, mit András keresztiségéről mond: „Megkereszteltetett ker. János által.” Igaz, de nem elég az üdvösségre. A ker. János keresztisége megigazulást s bünboesánatot nem adott, csak fölvatott a penitentiára, s előkészített a Messiás büntörő keresztiségre; e mellett tehát Andrásnak szintugy szükséges volt a Jézus keresztisége, mint ker. János egyéb tanítványainak. — Abban sem foghatok kezét, hogy „Jánost kivéve, a többi apostolok ereiből vér folyt.” Betű szerint a többi apostolokról is bajos

lenne azt a vérfolyást bebizonyítanunk, hanem a mártyságot értjük az alatt; mártyságot pedig János apostol is szenvedett, még pedig olyant, melyben csak az isteni hatalom esodája tartotta meg az ő életét. Ezért az egyház őt is a mártýrok közé számítja, s mint ilyent május 6-kán tiszteli. — Még abban sem foghatok kezét szomszédal, hogy „az áruló Judás említésre sem méltó.” Bűnét utálnunk kell, de nevét s példáját szükséges említenünk; részint azért, mert a szent írásban ugyanesak egy áruló Judást olvasunk, de az életben sokakat találunk, kik elárulják Jézust az ő törvényében; tehát hogy az ilyenek lássák az árulás díját; részint pedig azért kell a Judás példáját említenünk, hogy az elbizakodottak tanulják meg, mi lehet az apostolból is; a kicsinyhitűek pedig értsék meg, hová vezet a kétségbeesés. Mert Judást is ez vezette kárhozatra. Ha ő az akasztófa helyett a keresztfát kereste volna, a latorral együtt paradiesomot nyert volna; kétségbeesése üdvösséget nyert. — Különbén én részemről az ur Jézus hőhérait csak abban kárhoztatom, hogy a mit cselekedtek, azt hit nélkül s gonoszságból cselekedték; és így nem fordították saját üdvösségükre a mi üdvösségünk itéletét. De más részről leborulva imádom Istenünk nagy irgalmát azért, hogy azon hőhérok gonoszsága által a mi üdvösségünk itélete hajtattott végre; mert örök jaj lenne a mi sorsunk, ha azon gyilkosok saját üdvösséget az Isten fiának szerelme föl nem áldozta volna magát értünk.

Legvégre azt mondom még, kedves szomszéd: ne tartson ám attól, hogy ha Magdával többször is fogok találkozni, majd „olyan követ vetek a kutba, melyet hárman sem bírnak kihuzni.” Agyaggal kövezett s z á r a z kutamra föllillenék ugyan, hogy legalább a fenekén heverjen egy kő; azonban nem jár az én eszem gőzfürdőbe, tehát csak olyan kőbe kapok, melyet magam is elbírok. Együttal azt is jelentem, hogy a harangkötél kiszakadt a kezemből, s más pályára léptem, melyen még közelebb állok az öregbíróhoz; hanem azért kedves szomszédomnak és szeretett Néplapunknak ezután is maradok

J a k a b s z o m s z é d .

Szűz Máriához.

M á r i a - h ő e l e j é r e .

A Sz. Alajos társulat föl.

Telve szívem érzeménnyel,
Mint esillaggal a nagy ég;
S dalt zenegve száll a lelkem,
Édes jó Anyánk! feléd.
Nézz le ránk kegyes szemekkel,
Szép szemekkel Mária!
S fedje bár a bűnök szennye,
Tiszta lesz a bűntia.

Nyujtsd segédkezed, könyörgünk,
Nála nélkül elveszünk;
Oly sötét e siralomvölgy,
Olyan gyászos életünk!
Tőled jött az üdvnek napja...
Nem feledtünk téged el;
Fájdalmában, örömében
Hozzád buzog e kebel.

Néped áll s könyörg előttd
Porba hullva, szűz Anyánk!
Most könyekkel áldozunk, kik
Egykor vérrel áldozánk.
Vérkönyű hull a szemekből,
Bánatos szív könyűje;
Oh ne hagyj a véginségben,
Elynomottak szent Szűze!

Gyászbeszéd gr. Nádasdy Tamás fölött. *)

„Hamar végezvén, sok időt töltött be, mert kedves volt Isten előtt lelke.“ Böles könyv. 4, 13. 14.

A keresztény őskor ötödik századának kezdetén Afrika éjszaki partján székelt egy nagy főpap, sz. Agoston, hyppoi püspök, ki bámulatos munkáinak egyikében a nevezetes szavakat mondja: „Nem üresek az idők, és nem henyén vonulnak el érzeink előtt, esodálatos műveket művelnek a lélekben.“ Figyelmet érdemlő szavak, melyek valóságát mélyen érezhette a nagy férfiú, ki a szenvedélyek hullámainál hanytatva, mindaddig rohant vágytól undorig, reménytől esalódásig, míg meg nem értette, hogy a szív Istenen kívül nyugpontra nem talál. Oh igen! az idők nem nyom nélkül vonulnak el előttünk; mert ha egy némely nem figyel is, mint siet nap nap után, év év után, de mások értik azok intó szavát. Hányan üdvözölték közömbösen a mai nap kelét, míg az minket, nagytekintetű hallgatók! egész valónkban megrázkódtat? Oh e nap gyászmenekét vont maga után egünkre! Egy éve ma, hogy a halál angyala egy drága életet oltott el, — egy éve ma, hogy néhai Nádasdy Tamás gróf, Fogarasföld örökös ura, Komárom-vármegye örökös főispánja, nagyméltóságú Nádasdy Lipót gróf, és kir. valóságos benső titkos tanácsos, és nm. Nádasdy szül. Förray Julia grófnő, esillagkeresztes- és palotahölgy fia, a hon egyik legfényesebb családjának ivadéka, Münchenben élni megszűnt, s majd reá Lé-kára nyugodni ment ősei közé. T. H.! minden emberi életnek a földről elenyészte, kell, hogy mélyen megindítsa az embert; mert minden egyes emberi élet kifolyása azon isteni leheletnek, melylyel a Mindenható a teremtés hetedik reggelén az első embert életre ébresztte; — mit szólunk, ha oly élet tűnik el, melynek az isteni gondviselés rendkívüli pályát látszék kitérni, melyhez rendkívüli remény és dicsőség látszék fűzve lenni? Ha ily élet váratlanul merül el, lehetetlen a vesztesség nagyságának érzetében föl nem jajdulunk! Csakhamar felismerte is ezt az egész hon, s érezte, hogy itt országos vesztesség ért mindnyájunkat; — alig hogy a gyászhir Bajorhon határain átkelve a nagy osztrák birodalom székvárosába, Bécsbe jutott, az ott megjelent napi hírközlöny felkiáltott: „Gyászhir szomorítja a szívünket, gyászhir, melyet egész Magyarország fájdalmasan fog visszazengeni; mert egyik legdelibb, legnemesb, legtöbb és legvérmesebb reményekre jogosító fiát vesztette el, ki egykor a hazára fényt és polgári dicsőséget árasztandott.“ De honunk közlönyei sem maradtak el: az egyik „ritka ifjunak nevezte a megholt grófot, kinek elhunyt fölött egy nemzet osztózik a szülék fájdalmában. A ki csak ismerte az ifju grófot, szeretnie kellett őt jó szíveért, kiről megmondott, hogy áldozni tudott hűség nélkül.“ Egy más ismét a közvesztesség érzetében írta: „Nemesak a szülék szemei függtek rajta édes reménnyel. Mindnyájan, kik ismertük őt, reménnyel tekintünk jövőjére. Hittük, hogy ennyi jóakarát, ily minden szépért, nemesért fellángoló lélek, ily jó szív, ily nemes kedély idővel a közügyek javára fog majd nyilatkozni.“ Igy irtak lelkes férfiak, de még nemeskeblű nők és szépreményű ifjak is versekben siratták meg kora elhunytát.

Elhal a szó ajkimon, ha önök, nagytek. H! kívánnak, hogy mindent felemlítsék, mi ezen vesztesség közérzelmét igazolhatná, — ily feladat legjobb akaratu törekvésemet is meghiusítaná. Én a dicsőült ifju gróf életét csak néhány fővonásokban állítandom önök elé, de melyekből elégesen kiderül, hogy „hamar végezvén, mégis sok időt töltött be“, vagy mint költőnk mondja: „Éle sokat, ha nem is sokáig.“ Ő e kimért időt jól használta, azért sokat élt.

A dicsőült gróf Pesten, a sz. Leopoldról nevezett plebá-

*) E gyászbeszédet, melyet ft Ráth József, pesti lipótvárosi plebánus ur mult évi decemberhő 14-én, mint a nagyreményű fiatal gróf halálának évnapján, tartott, érdekességénél fogva közöljük, a mennyiben nemesak arra emlékeztet, mit vesztett a fiatal grófbán az ősi nemes családon kívül az egyház, fejedelem és hon, hanem egyszersmind buzditással szolgál más nemes családok fiatal ivadékaiknak a műveltség azon fokára feltörekedni, melyről őt az isteni gondviselés a sirba szállította.

Szerk

nia körében, 1837-ben szeptember 30-án született, s october 11-én a keresztység szentsége által a kath. egyház községébe fölvetetett. Bölesőjében védangyalán kívül jó anyja szelleme és imája örökösödött felette, s így lön, hogy vész nélkül játszott és szenderegte át az első gyermekéveket, úgy hogy az irás szavaival róla elmondhatjuk: „Növekedék vala böleseségben, korban, és kedves-ségben Isten és emberek előtt (sz. Luk. 2, 52.). Elérvén a kort, melyben lelke már megérett az első ismeretek felvételére, szorgos szülei vezénylete mellett saját nevelő s más segédllő tanítók által az elemiekben a legjobb sikerrel oktattatott, s néhány év elteltével a real- és gymnasia-lis ismeretekhez fogott Böles szülei megértvén, hogy fiokra nézve a jelentékeny életkor kezdődik, fogadást tettek Isten előtt, hogy feszített erővel oda törekedendnek, miszerint e fiú, kit Isten drága kincsékat adott kezükbe, s kiről Isten visszavételek számot kérend, jó nevelés és hasznos ismeretek által oda jusson, hogy az egyháznak hitbuzgó fia, a trónnak oltalma, a hazának hűzermű polgára, az emberiségnek erényes tagja, s mindenkinek gyönyöre legyen. A nagy munka megkezdett, s éveken át ernyedetlen buzgalommal folyt. Egy vallásos, szerény és tanult francia nevelő, Collaud, ki még jelenleg is a főuricsalád körében tartózkodik, s több a fővárosban működő legjelesb tanárok és szaktudósok szólítottak az ifju gróf mellé, mint Horváth Árpád, Kudelka, Petzwál, Konlechner, Nentwich Stoczek, Batizfalvy sbt. Ők tudják, mily odaadással függött az ifju gróf a tudományok érdekein, mily pontos és szorgalmas volt. Enmagam is, mint hitelenzöje tapasztaltam, mily fogékony volt szép lelke, s örömmel emlékezem a napra, midőn a kegyesrendiek tanteremében oly fényes sikerrel állotta ki a közös és nyilvános kísérlet szigorát. De nemesak hon, hanem a külföldön is kitünő tehetségeihez képest nagy várakozásokat keltve tanult az ifju főur. A tudományok szonja ugyanis az ifju grófot 1855-dik év őszén külhonba vitte. Egy feddhetlen életű, mivelte és a komoly tudományokban jártas nevelő, híres, és tisztelt Gyulay Pál oldalán utazott a dicsőült gróf Berlinbe, hogy az ottani egyetemen a jogot hallgatná. Keller, Rudorf, Richtshofen voltak rendes tanárai, de ezeken kívül rendkívüli órákban hallgatta még Ranke, Dove, Rove Magnus és Müller tanárokat. Az uralkodó felségcs. k. austriai ház követe, gróf Eszterházy által a felsőbb köröknek, sőt magának az udvarnak is bemutatattván Berlin első tere-meiben folytonos érintkezésben volt a legnevezetesebb államférfiakkal, tudósokkal és művészekkel. Az iskolai év bevégeztével hazájába tért, szüleit meglátogatandó, s részt vett az esztergomi főtemplom felszentelési ünnepélyén, mely a felségcs. fejedelem legmagasb jelenléte által országos jelentőséget nyert. Itt is a deli gróf családjához méltó fényben jelent meg, s nemes magatartása által mindenkinek figyelmét lekötötte. Nemsokára erre a dicsőült gróf a természetudományok iránti előszereteténél fogva Münchenbe, eme német Athenbe, tette át tanulási helyét, s csakugyan meg is kezdé lezckéit a világhírű Liebig és más tanárok alatt, midőn hűlés következéteően ideglázba esett, s tizennégy nap lefolyása alatt, a legnevezeteseb orvosok ápolása mellett, meghalt. Ennyi és ily jeles férfiak fáradoztak a dicsőült gróf kiképezése körül, s ő mindent magába szívott, itt minden mag termékeny földbe esett. Hogy a rajtot kiegészítsem, tudunk kell, miszerint dicsőült grófnak a latin és görög nyelveken kívül, melyeket alaposan tanulmányozott és értett, a magyar, német, francia és angol nyelveket egyiránt tökéletesen birta, s a zene és más szép-művészetekben otthonos volt. Ennyi munka és fáradság, ily kitünő esz-telenség és jóakarát, nem a legdicsőbb életpályára nyújtottak-e kilátást? S ime egy kora sir lön a nemes gróf osztály-része!

Vannak, nagytek. H! kik nem bírván elég erővel rendkívüli vesztességek elviselésére, mindent szándékosan kerülnek, mi elveszett boldogságuk emléket előidézhetné. Hiu törekvés! hasztalan szökünk fájdalmaink elől, „veled van, a mi elől futsz“, ugymond a romai böles. A keresztény szembe mer szállani fájdalmával, s nem szomorkodik azok módjára, kiknek reményök ninesen. Mi merünk, és akarunk boldogult Tamásunkra visszaemlékezni. Kinek nem lebeg lelke előtt a kedves

ifjú képe? oh élni fog e kép, melynek emlékét az idők hulláma elmosni, vagy elhalványítani nem fogja. Igen, előttünk van szép, nagy és kedélyesen néző szeme, melybe mindenki oly édes örömmel tekintett; előttünk van nyájas arczata, nemes, nyílt homloka, édesen mosolygó ajkai, kellemes zengésű hangja, finom magatartása. Mindezek t. H.! csak külsőségek, s mint ilyenek alárendelt értékűek; de ha belőlök a lélek szól, ha a benső érzelemnek lenyomatai, ha mintegy a fának életnedvéből előtörő virágok, akkor ezen kültermészeti adományok is nagybecsűekké válnak. Tamásunk szeméből tiszta lélek sugárzott ki, nemes vonásain szeretet és jóakarát ömlött el, hangjából szívéllyesség szólt, homlokának derűsége lenyomata volt a benső szívékének, a tiszta lélekismeretnek. Ilyen volt ő! — ő soha fel nem kelt, s nyugodni nem ment, a nélkül, hogy lelkét és szívét Istenhez ne emelte volna; minden vasár- és ünnepnapon az istentiszteleten megjelent, jó szülei-nek példájára évenként gyónt és megáldozott; atyja iránti tisztelete nem ismert határt, anyját pedig oly hön szeretete, hogy nevelőjének nyilatkozata szerint nem bírt örömeivel, midőn anyját halálága mellett láthatta, a boldogság erőt vett testi fájdalmain, s az édes és halás mosoly ott lebegett még a halott arczaian is. Óesese iránt gyengéd vonalozommal volt, édes örömmel nyugtatta rajta szeméit, még játék között is védan-gyalaként őrszemmél kísérte elevenkedő kis testvérét, úgy hogy e jelenetekre elérzékenyülés nélkül gondolni alig lehet. Nevelői és tanítói iránt tisztelettel és hálával, alsőbbrendűek iránt becsüléssel, alattvalói és szolgálói iránt kegyes jóakarattal volt. Ilyen volt ő, s milyen leendett még, ha életkorának növekedtével lelki tulajdoni és erényei is kifejlődnek és meg-érnek?!

(Vége következik.)

Katholikus hitélet.

Pest (József-város), május 3-án 1858. Az anyaszent-egyház, mindnyájunk ez édes és gondos anyja, Krisztus Urunk-tól vett szent küldetéséhez híven, nemcsak azon fáradozik folytonosan, hogy lelkünk üdvét biztosítván, minket egykor a mennyei örömök részeseivé tegyen: hanem egyszersmind sok-féle alkalmakkor szertartásainak kifejtése, áldásai és megszentelése által már e földi zárandoklásunk útjára is öröme-édes virágokat szór, hogy azok élvezete elfelejttesse velünk annak sokszor igen rögös voltát, és szívünket Isten iránti köteles hálára és atyai jóságának dicsőítésére hangolja. És valóban az egyház szeretete e tekintetben kifogyhatatlan, és valamit az éven át híveinek lelki öröme többféle örömtünetet rendez: úgy egyszersmind az emberi élet egyes kiváló esemé-nyeit körébe fogván, azokat megáldja és megszenteli, hogy ek-kép híveinek öröme és hasznára fölhasználja. Egyike az em-beri élet ezen kiváló eseményeinek az 50-ik év, melyet a ke-resztény házások életökben elérni szerenésések; és ime az egyház ennek elértével, az ötven éves házásokat szent oltárá-hoz hívja, hogy ott házasságukat újra megáldván és megszen-telvé, örömtől áradozó szívüket fölemelje. Ahhoz, kinek vég-hetetlen jósága nekik e boldog napot, sok jó és bal szerenese közt, megélni engedé. Ritkák az igaz az illetén ünnepélyek, mert ritkák a házások, kik magoknak e szerenését Istentől ki-érdemlik; de ép azért, mert ritkák, helyén van, hogy az imigy Istentől megtisztelt jámbor házások öröme, az egyház is részt vegyen, hogy örömlüket még nagyobbra fokozza, és őket külö-nös szertartás által nyilván, a többi hívek jelenlétében kitün-tesse. Ily ritka ünnepély- és szertartásnak a mult, husvét után IV-ik vasárnapon örvendező tanui voltak a józsefvárosi ple-bániai hívek, tanui annak, hogyan szokta az egyház meg-tisztelni azokat, kiket Isten kitüntetett, és minő szertartás közt megáldani az ötven éves jámbor házásokat. A szer-tartást it. s tudós G r y n a e u s A., kanonok s egye-temi hittanár ur végezte, ki bokros tanári és egyház-irodalmi foglalkozásai daczára, mindig kész örömmel enged a helybeli plebánus urak meghívásának, és illetén rendkívüli szertartá-sokat valódi pásztori buzgóság- és kenetséggel végezni szokta.

Beszédjei ilyenkor bizonságai honszerte ismert lelkipásztor-sági bő tudományának, és midőn egy részről az elmét az igaz-ság elismerésére készítik, más részről a szívet sem hagyják érintetlenül, és a szembe jótékony könyharmatot hajtának. Így volt ez ezen alkalomkor is, midőn az ötven éves jámbor háza-sokat megáldván, hozzájuk keresetlen szavakkal — tehát a nép nyelvén magyar beszédet tartott. Tárgyát maga az agg kor képezé, kitüntetve mint Istennek különös ajándoka azok számára, kiknek életük jóságos eselekedetekben bővelkedik; és midőn ezt a szent írásból megmutatta, igen érékeny és a jelenvolt fiatalságra tanulságos volt beszédében azon hely, mi-dőn, elmondván, hogy az ősz haj előtt magok a pogányok is fejet hajtottak, fölemelt hangon e szavakat mondá: így hát mi is fejet hajtunk előttetek, tisztelt 50 éves házaspár! Valamint megindító volt azon jelenet is, midőn a jó öregeknek reszkető kezeikbe átnyújtá a kereszt jelvényével díszített botot, int-vén őket, hogy a keresztben függő Jézusra legyenek szüntelenül függesztve szemeik, ki nemcsak biztos istáppja és gyámola leend öregségöknek, hanem megáldja ama kegyelmet is, hogy akkor, midőn életök napja már-már leáldozik, elmondhassák az ősz Simeonnal: most bocsásd el Uram szolgálodat békeségben, mert látni fogják szemekünk a te mennyei dicsőségedet. Amen. —

Miskolcz, april 18. án. D. a J. K.! Szép nap virradt a városunk felett; ugyanis a mi jó lelki atyjánk, ft. Sz a b ó Ro-mán ur, az érdeműs minorita-read kiérdemült főnöke arany-miséjét tartotta, s félszázados ezüst koszorúja ma új fényben ragyogott ősz fején. Mennyit izzadhatott e tisztas öreg az Ur szőleijében ernyedetlenül munkálkodva! Mennyit kellett küz-denie az élet legfáradalmasabb útján, a tanítás s nevelés tövi-ses pályáján haladva! Mily tiszta jellemű lehet az, ki szerze-tes társai bizalmát, szeretetét, ragaszkodását annyira meg-nyerte, hogy őt a közszokás ellenére is 18 éven keresztül, mindenkor közlekedéssel, kormányzóknak választották! — Végül mennyi érdeme ragyoghat a jök Jutalmazója örök igazságu könyvébe fölírva e tisztas öregnek, kitől soha sem távozott üldözött, kesergő, megnyugtató nélkül, ki mindenütt mint a szomorkodók vigasztaló anygala jelent meg, s kit Isten azért ily ritka kegyelmében részesített, hogy e mai nap örömet megérhesse, melyen a köztisztelet árja mindenkit, ki őt csak távolról is ismerte, vallás-különbég nélkül az Isten házába vezetett, hol a számtalan nép, mint egy kiáradt folyam hull-lázmzott. Szerenéses volt az, ki láthatta szép ősz hajjüreteit fe-hérteni; boldog, ki részt vehetett a hálaadó-áldozat érdemei-ben, melyet ő ötven év előtt épen oly szennynélküli tiszta lé-lekkel ajánlott föl a seregek Urának, mint most a lefolyt élet véghatárainál! — Mily megható volt látni őt az oltár előtt, környezve vidéki, és szerzetes paptársaitól, kik vetélkedtek az ünnepély méltóságához szükségelt szolgálat-tételben; látni őt fölékesített ártatlan kis leányok koszorújában, kik száma-ra ötvenen, az ünnepelt öregnek érenyvirágokkal tündöklő szer-zetesi életéveit jelképezték. Méltó szavak hangzottak ma az egyházi szónok, úgy szintén az egész nép ajkairól e jó öreg magasztalására, ki az ünnepély befejezésénél, megfogya bár de törve nem, ép erővel, könyes szemmel, örömtől reszkető kezeibe fogva az áldások osztója, az Oltári-szentségben a ke-nyér szine alatt elrejtve jelenlevő Krisztus testét, azzal áldá meg a népet; a nagy sokaság miatt atyai áldásának egyéne-n-kint leendő kiosztását másnapra halasztván. A tisztelet mara-dandóbb zálogául pedig, mint a harszaból dicsőséggel haza-tért hadvezér borostyánjából nyert nagybecsű levélkét, ereklye gyanánt rejtették el tisztelői az aranymise ünnepélyére készi-tett s nyomtatásban is megjelent vereszetet, forróan kívánván, hogy teljesüljön, mit annak végén e szavakkal kifejezve olva-sunk:

A vallás, erény úgy ragyog
Érdem jelül melleden,
Mint a hold ezüst világa
Est — hajnalkor az egen;
Azért Istent buzgón kérjük,
Ragyogtassa csillagodat
Még sok évig, — s te most áraszd
Ránk apai áldásodat!

Ez alkalommal nem mulaszthatom el egy más örömnök okát is köztudomásra juttatni. A számunkra építendő kalvária terve, miről e bebeses lapban már említés tétetett, az áldozatkésztség határát nem ismerő egri kanonok, ft. M a r i á s s y Gábor ur ö nga által, mint ki az építési költségeket fedezni, helybenhagyván, s kegyelmes érekeinknek is tetszését megnyervén, leérkezett; az építés megkezdését a legrövidebb idő alatt várhatjuk, s így a nyiló tavasz egy örökbeeső szép virágot fog nevelni számunkra, mely százezrek lelkeit fogja kedves illatával gyönyörködtetni. M i n d s z e n t i k u r á t o r.

Nyitra, april 20. Emelkedik már nálunk is az Isten országát kereső s diésőségét előmozdító keresztény buzgalom. A hol még rövid idő előtt majdnem az üres falaknak hangzott a sz. beszéd, most többnyire megteelik a háromezernél több embert elfogadó nagyszerű szép alvárosi plebániatemplomunk; s különösen a 9 órai magyar sz. beszéden a miveltebb osztály nagy számmal van jelen. A nyilvános körmenetekben is számosan vesznek részt; a helybeli plebánosnak sikerült a város tanácsával együtt munkálva kieszközölni, miszerint a legszebb rend uralkodjék ily alkalomkor, mely az ajtosságot nagyon is emeli. Továbbá, városunk művészetkedvelői szintén föllélezközák tehetségeiket a Legmagasabb diésítésére, a 9 órai magyar isteniszolgálatokat szép énekléssel emelik; a mult nagyihétben, különösen nagypénteken hosszab előkészület után adák elő. Allegri zeneszerkezete szerint a bűnbánó 50 zsolttart; mely valóban megható, s a nap nagy gyászához illő mű. — A föltámadáskor, mely az alvárosi templomban legutoljára késő este megy véghez, a hívek buzgó adakozásából igen fényesen vala kivilágítva templomunk, s valamennyi czéhekből, összesen vagy százan égő gyertyákkal kezökben mentek előre két sorban a Legszentebbet vivő pap előtt. Husvétvasárnap az oltárok gazdagon föllekesítve találtattak; mi a város istenfő hőlgyeitől származott. Szóval: városunkban az egy idő óta parlagon fekvő hitmezeje most kezdi megteremni szép gyümölcsseit!

A helybeli 4 osztályu főelemi tanoda is mindinkább virágzásnak indul; ezidén már közel 500-ra menő mindkét nembeli ifju jár ezen iskolákba; azonkívül a vasárnapi iskolákban vagy 200 mesterinas vesz oktatást. A tanítói tanácsokmányok nálunk is meg fognak tartatni szeptemberben. — Végre örömmel kell megemlítenem azt is, hogy városunk lakói a hazai nyelvet, melytől egy idő óta majdnem elszoktak, újra kezdik fölkarolni, s nemcsak legtöbb családok házi körében, hanem nyilvános társalgásokban is leginkább az édes magyar szó hallatszik.

Felső-Vadász. A szikszói kerületi papság évenként a böjti szent időben, mint mikor anyaszentegyházunkban Urunk szenvedésének és önfeláldozásának örök emléke megújittatik, bizonyos helyen és időben lelkigyakorlatok tartása végett egybe szokott gyűlni. Jelen évben martius 17-én, vagyis L a e t a r e - v a s á r n a p után eső szerdán a szerény, megyénk szélén létező, dombok közé rejtett felső-vadászi parochiára került a sor; a hová erayedetlen buzgalmu alesperesünk, ft. D a n i l o v i e s Mihály megérkezvén, azonnal a három század óta törönyra várakozó ugyan, de annál izletesebb belsejű szép templomba sietett, a hol a kerületi nt. lelkész urak, az egybesereglett nép és a husvéti szent gyónáshoz elkészült iskolásgyermekek csendes elmélkedés után a töredelem szentségéhez járultak. Miközben a hit, remény és szeretet indulatai, ugyszintén a mindenszentek letenyéje az ahhoz tartozó imákkal együtt ajtatos szívvel mondatk el. Erre következett a ft. alesperes ur által bemutatott sz. mise-áldozat, mely alatt ös keresztény apáink üdvös szokása szerint előbb a nt. lelkész urak, utánok a gyermekek, nagyszámu nép és a gr. V a y család helybeli kastélyában állomásozó es. k. esendörök is példás buzgósággal részesülének a legmúltóságosabb Oltári-szentségben. Szent mise végén felolvastatt a napi evangélium, s kikérdeztevé és kilegítő feleletet adván a gyermekek, hálaadással a lelkigyakorlatok befejeztettek.

Kürth, april 14. Mennyire áldásos egy szakavatott s ernyedetlen buzgalmu férfiuak működése a népnevelés emelésére: tanui voltunk a tegnapelött, hétfőn itt megtartott iskola-vizsgálat alkalmával. Két év előtt épült föl az Udvard-

kerületi alesperes ft. kessleökeöi M a j t h é n y i Ad lft ur törhetlen erélye s fáradozása következtében az új kéosztályu néptanoda; kezdeni jött tehát s új pályát törni az új plebános is, nt. M a j e r István ur, a pesti tanodák szent ügyének több éven át kedves emlékü igazgatója. Mit, ugy szólván, csak a téli folyam alatt létrehozott, azt eszménykép talán képzelni, de várni nem lehet. A rendesen keményagynak nézett pörgyermekek, 150-en az első, 76-an a második s harmadik osztályban, valódi örömeire szolgáltak a jelenlevő vendégkoszorúnak, valamint a szülöknek is, midőn fesztelenül s illemmel föllálva, oly késő, oly szabatos feleleteket adának, mikép gondosabban nevelt uri csemetéknél sem lehetne sokkal jobbakra számítani. A hittant értelem- s fölfogással, a bibliai sz. történeteket saját szavaikkal elbeszélőleg, a földrajzot látható érdekeltséggel, a nyelvtan szabályait tiszta tudással, az erkölesi mondatokat komoly érzéssel, a fej- s egyéb számadást könnyűséggel adták elő. Mi több, a figyermekek mindennemü gazdasági s kerti eszközöket, kis kezök-faragta mintában, ugymint: ekét, szekeret, szánkót, taligát, kasokat stb., a lánykák pedig apró női munkákat, ugymint: ruhát, kötényt, mellényt, főkötöket stb. készítettek közmegelepetésre. Mely tárgyak egy asztalon szép rendbe rakva amaz általános meggyőződést szültek, miszerint a szorgalom és ügyesség korán ébresztetve, korán gyümölcsözök, és semmi lehetetlen nem fekszik abban, mikép a földmívelő magamagának legyen bognárja s faragója, s az asszony önmaga fonjon, szabjon s varrjon háznépére mindent. Mintán végre a kis szónok helyes bucsubeszédét, s a sok apró remény a „Tartsd meg Isten-t jó énekléssel befejezé: lehetlen volt megindulás nélkül távoznunk, és szerenesésnek nem vallanunk a népet, mely ily jeles lelkipásztoral, de szorgalmas tanítóval is bír, kik jelen s jövő jólétének alapját biztosan meg fogják vetni.

Zércz, aprilhóban 1858. E hó 6-án egy egyszerű lelkipásztori ünnepélynek valánk tanui Sályban, az egri megye harsányi egyházi kerületében, hol a híveknek új lelkipásztora, Z a r u b s z k y György ülte plebániái székébe s jogáiba való igtatását, melyre ünnepiesen sereglettek össze a farabeliek, mintha Úrnappa, vagy más ünnep lett volna. De mi is volt az egyéb, mint a sályi egyháznak mint jegyesnek, és lelkipásztorának mint völegényének menyegzős ünnepe, a midőn ez s amazok között egy lelki frigy köttetett, mint az apa s gyermek között, melynek ereje szerint azok ö neki övéi, juhái s lelki-gyermekei levének, ö pedig nekik övéjök, lelkiatyjok s pásztoruk lön. E szellemi szövetség az, melyet a Szentlélek köt azok által, kiket püspökökül választ, hogy az egyházat igazgassák és kormányozzák; azok által, kikkel mondatá: „azért hagyatalak téged Krétában, hogy a mik hátra vagynak, eligazítsad, s városonkint rendelj egyházi szolgálakat,“ kik az evangélium által nemzzék azokat, kik még az egy akolban nincsenek, s miként a pásztor az ö juhait hordozzák, vezessék és legeltessék az üdvösségnek kövér mezején, azon mezőn, melyet ugyanazon Szentlélek öntöz az ö kegszereinek harmatjával; azon mezőn, melyen az evangéliumnak örök életre tápláló gyümölcsei teremnek. S az ily vallásos ténynek időnkinti feltünése s megújulása az egyházban mire mutat egyébre, mint arra, hogy naponkint teljesedésbe megy, a mit az Üdvözítő egykor kedvelt tanítványinak mondot: „Ime veletek vagyok világ végeteig!“ s hogy az egyház élete nem egyéb, mint a Jézus Krisztus életének folytonossága, s meg nem szünő tartóssága e földön, addig is, míg újra, de nagy hatalommal és fölséggel a felhökben eljövend megkoronázni a megváltak nagy munkáját, a világ utolsó napján. Hatástevőleg hangzottak ez alkalommal ft. L u d á n y i Antal igtató alesperes ur emez ünnepeles szavai: „Karold fel a kisdedekeket s cseppegetsd gyenge kebleikbe a Jézus religiója hit- s erkölestánat. Legyen az iskola virágos kerted; nemesítsd öket ott, s oltsd fogékony sziveikbe a vallásosság, az istenimádás szelid rózsaít, s ekkép boldogítani iparkodván öket, ez lesz fáradozásidnak legszebb jutalma, s áldani fog a hálás utókor. Meglepő volt az ünnepegyháza híveinek megjelenése a parochián egy hála-érzelemkösoruzal, melyet füzének az érdemes alesperes urnak részére, hogy gyermeik számára Latorutban egy fiók-népiskola

felállításának indítója s eszközlője volt; mely ezéla egy, több melléképülettel, s mintegy 150 nemesített gyümölcsfával ékeskedő kerttel ellátott magánházát saját költségén vett, s a megye főpásztorának ajánlott. Az iskola már létezik s megnyitott, s több mint 30 gyermek jár bele, kik azelőtt az anya-egyház iskoláiba jártak, ha az idő viszontagságai engedék. Meghatólag kívánták a megjelenő hívek hálás érzelmeiket tolmácsoltatni az alesperes ur által az előtt is, kik iskolájoknak, ugyszólván, gyámura lett. S ki volna az más, mint a népnevelést annyi áldozatokkal felkaroló s előmozdító lelkes megyei főpásztor s érsek, ki az iskola tanítójának eltartására ahhoz, mi a szülék által adatik, évenként 40 pfrtnyi pénzsegélyvel járul? E napon még az ünnepnek hőse szívélyes magyar ebédrel látott el bennünket, melynek alkalmával nem hiányoztak felköszöntések sem; ezek közül az első kit illethetett mást, mint a megye atyját, kinek kegyességéből eredt az igatató-oklevél, kifről nemesak imáinkban, de társalgásainkban is örömmel s szeretettel emlékezünk?

Bereczk (Székelyföld, Háromszék). Egy szívemelő ünnepélynek valánk tanu martiusbó 12-én, midőn a r. katolika egyház egyszersmind nagy szent Gergely ünnepét is tartja. Csaknem az egész Székelyföld katolikus népessége szent Gergelyt mint elemi tanodáink védnökét tiszteli; azért kis mezővárosunkban is reggeli 8 órakor fönnen hirdeté a nagy harang e sokat jelentő napnak megérkezését, s még a néma természet is egy nagyszerű ünnepélyt sejtete. A nap kibontakozva szinte 4 hónapos ködéből, felhőtlen égen derengett, s kissé enyhíteni látszék a nálunk martiusban is oly nagy mérvben uralkodó hideget. Kis városunk kath. lakói közül számosan siettek a helybeli leánynevelő felé, hol kedves gyermekeik négy hónapon keresztül készítették az első szent áldozásra. A jó szülök a szeretet-vendégségben résztveendő kisdedeiket koszorúval, hófehér öltőnyel és égő gyertyával látták el. Megható volt látni a szülök és testvérek arczaín legördülő örömkönyveket. Égett keblökben a forró vágy, megérhetni ama boldog perczet, melyben kisdedeik azon kenyeret, melyet Jézus adott a világ életéért, először megízlelendők valának. A nt. plebános ur körmenetben vezeté ez ártatlanokat a templomba, mely zsufolásig telt meg buzgó imádkozókkal; s a kisdedekkel Isten oltaránál letérdelvén, az e napra alkalmazott „Igaz napnak“ kezdetű régi ének szívrehatólag elénekeltetett, mi után ünnepélyes szent mise tartatott. A lelkipásztor áldoztatás előtt rövid, de velős szavakban megmagyarázta az Oltárszentség szerzését, figyelmeztetvén a kisdedeiket szent Pál ama szavaira: „Próbálja meg az ember magát, és egy egycik abból a kenyérből; mert a ki méltatlanul eszik, kárhozatot eszik magának, meg nem választván az Urnak szent testét,“ s fölémilitvén előtök a kisdedeiket oly igen szerető Mester ama szavait: „Engedjétek a kisdedeiket hozzám jönni.“ — azon kenyérből részesíté őket, melyet a ki eszik, örökké él, és meg nem hal. Végezetül figyelmezteté őket: miszerint a virágkoszoru ártatlanságukat jelvényezi, s azért ugy tiszteljék a szülök királynéját, hogy tisztaságban jelenhessenek meg egykor a már nem szent testével vendéglő, hanem szigoruan ítélő Jézus előtt; s arra is inté őket, hogy valamint a gyertya szent hitünk világát jelenti, ugy az ő eszelekedeteik a boldogító hit gyümölcsei legyenek; szóval ugy világoskodják az ő eszelekedetök az embereket előtt, hogy azt látva az emberek, dicsőítsék az Atyát, ki mennyekben van. —

A katolika egyház Kelet-Indiában.

Azon időpontban, midőn a közfigyelem Indiára van fordítva, érdekes dolog tudni, miből álljon az angol birtokokban a katolikus elem. A londoni hírlap „The Rambler“ e tekintetben igen tanulságos czikket hoz, mely után a portugali védnökségen kívül felállított apostoli helynökségeknek következő rajzát adhatjuk:

M a d r a s: Fenelli, castoriai püspök; 18 áldozár, 44,880 katolikus. **H y d e r a b a d:** Murphy, philadelphiai püspök; 6 áldozár, 4000 katolikus. **V i z a g a p a**

t a m: Neyret, olenai püspök; 15 áld., 7140 kath. **P o n d i c h e r y:** Bonnard, drusiparei püspök; 53 áld., 100,000 kath. **M y s o r e:** Charbonnand, jasseni püspök; 16 áld., 17,116 kath. **C o i m b a t o r e:** Bonnard, helyettes; 11 áld., 17,200 kath. **M a d u r a s:** Canoz, Jézus-társaságbeli, püspök; 37 áldozár, 140,000 kath. **V e r a p o l y:** Bernardin, karmelita, püspök; 439 áld., 228,006 kath. **Q u i l o n:** Bernardin, helynök; 16 áld., 49,200 kath. **M a n g a l o r e:** Anthony, mennithi püspök; 24 áld., 30,480 kath. **B o m b a y:** Hartman, karmelita, püspök; 33 áld., 17,100 kath. **A g r a:** Persiko, gratianopoli püspök; 25 áld., 20,000 kath. **P o l n a:** Zubber püspök; 10 áld., 3400 kath. **E j s z a k i - B e n g a l i a (Calcutta):** Oliffe, milenei püspök; 12 áld., 15,000 kath. **Keleti-Bengalia (Dakka):** Oliffe, helynök; 6 áld., 9000 kath. **A v a és P e g u:** Vigandet, püspök; 11 áld., 5300 kath. **J a f f n a (Ceylon sziget):** a püspöki szék üres; 17 áld., 60,000 kath. **C o l o m b o (Ceylon):** Antonio, usalai püspök; 18 áld., 90,000 kath. — Összesen 18 apostoli helynökség, 767 áldozár, 858,796 kath.

A mint tudva van, a tiszteletre méltó hagyomány sz Tamás apostolt tartja az evangelium első hirdetőjének Hindostanban. Annyi bizonyos, hogy virágzó keresztény közösségek alakultak ott, s Justinian korában egy püspök székelte ottan. **C a l l i n a** ismeretlen város volt az ő székhelye, s papjai az ő oltárait egészen a ceyloni partokig állították föl Azonban a IX. század óta a syriai Marcus-Thomas a nestorianusok tévtanaít vitte be oda, melyeket Xaveri sz. Ferencz ugyanakkor, midőn e nagy apostol Malabar partjain ezrenként téríté a hitetleneket, nagy részben megsemmisített. Később egymint 1596. évben a goai érsek, Alexis Menesses, a jezuíta atyák által támogatva, a syrus püspököt, papságát és népét rábírta, hogy elvetve a tévtanokat, a katolika vallást ismét elfogadják, s a pápának főhatóságát elismerjék; mindazáltal a chaldaeus egyház szertartásait és saját nyelvét meghagyta számukra. Egy század mulva a portugalli missiók megsemmisítése miatt, a syrusok egy része régi tévelyeihez visszatért. Mindazáltal a verapolyi apostoli helynökség még most is 160,000 syr szertartásu katolikust számít 397 áldozárral. A latin szertartáshoz csak 68,000 hívő tartozik 41 benszüllött papjal. 1656. óta a verapolyi missiót olasz karmeliták látják el, kik két házban oktadják a megtéröket s évenként 1000 pogányt keresztelnek. A forradalmi láz a verapolyi helynökséget, valamint a félsziget déli részében létező helynökségeket érintetlenül hagyta. Agra tartomány volt és van kitéve a legnagyobb szerencsétlenségeknek.

A missio Agrában másfél század óta áll fön, s azóta kapucinus atyák által igazgattatik. 1707-ben telepedtek meg ez atyák Tibetben, de csakhamar kénytelenek voltak menekülni az földözés elől; s így a Ganges partjaira jutván, nem sokára, midőn egy szerzetökbeli püspök Hindostan azon részébe küldetett, Agrában telepedtek meg. Utóbbi két püspökük ügyes vezetése alatt az agrai missio vigasztaló előhaladás fön, s nem egészen 20 év alatt a hívek száma 6000-ról 20,000-re szaporodott, s a fő állomásokon 26 templom építettett, vagy helyreállított. **S i r d a n a b**-ban volt a Begun-Sombre hercegnő áhítatából épült seminarium s egy igen nagy templom, melyben a hercegnőnek **T a d o l i n i** Adám által Romában készített pompás márvány síremléke van fölállítva. A katolikus ifjuság számára két collegium nyitattott, s öt árvaházban 300 gyermek, részint irlandi katonák árvái, részint hindugyermekek neveltettek. Négy nevelő-intézetben az angol főbb családok gyermekei láttattak el. Jelenleg romok borítják a templomok, kolostorok és collegiumok helyét, s amnyi éveknek munkáját ismét újból kell kezdeni. A bengali és patnai helynökségek szintén sokat szenvedtek a sipoyk, vagyis benszüllött rendes csapatok lázadásai által. Itt voltak hajdan a jezuitáknak virágzó missiói. A társaság fölözslása alkalmával portugalli augustinianusoknak engedték át helyöket; a községek azonban bomlásnak indultak. 1834 ik évben XVI. Gergely apostoli helynökségre emelte Bengaliát, azóta irlandi főpapok következtek ottan egymásra, kiknek ügyes kormányja sok esorbát helyreíttött.

Calcutában az Oliffe püspök által alapított kath. iskolákat 850 gyermek látogatta. E városban vagyon gyermek-árvaház, gyermek-seminarium, Lorettoi testvérek kolostora, melynek anyaháza Irlandban vagyon. Ugyanezen testvérek

nek kolostora van Dakkában, s a mansi sz. keresztí tesvéreknek egyháza Chittagongban.

A pondiechery helynökség 1777-ben az idegen missiók társulatának javára alapított; mely már régóta több áldozárt tart ott. Kiterjed az angol birtokokra, de a püspök francia területen székel, s az angol lobogó általa alatt számos vallási telepek támadnak ottan. 3 millió lakosságra több mint 100,000 katolikus számítottak, s Bonnard püspök 1833. óta 22 templomot és 40 kápolnát állított ottan. Az általa alapított seminariumból 6 benszült pap került ki, van még ott 9 theologus és 18 egyén, kik már tonsurát kaptak. Pondiecheryben létezik 2 kóroda és 2 árvaház, egyik a szegény páriák (lenézett néposztály) gyermekei számára. A két collegiumot és egy gyermek-seminariumot 40 tanítvány látogatja. A vallási gyermek-tanodákban ugyanannyi gyermek nyer oktatást, a leánykák pedig négy rendbeli apácáknál részesülnek keresztény nevelésben. 1552. óta Bonnard püspök 1384 fölnőtt pogányt keresztelt, 144 protestantst térített meg; s 1000-nél több pogány gyermek veszi föl tőle évenként a szent keresztiséget a halál perezeiben. —

Maduras a jézus-társaság hajdani diadalainak classicus földje, s Xaveri sz. Ferencz diadalainak színhelye. De már 1660. óta kitérték a hollandusok a jezsuitákat, misszióikat szétrombolták s a szegény keresztényeket a lelki segélytől megfosztották. — 1838-ban sz. Ignác fiai Madurast ismét birtokukba vették, s azóta az atyáknak nagy része epelázban vészett el, mely nyavalya e tartományban folyton uralkodik. A jezsuiták azonban kipótolták a veszteséget, s a pogányságtól ismét egy darab tért foglaltak el. A buzgó püspök, Canoz, maga is jezsuita, novitiátust alapított ottan, mely már 6 benszült hittanulót számlál. Van még itten egy, 90 tanítványtól látogatott collegium, benszült apácák kolostora, iskola az új híveknek s 15 keresztény iskola a tartománybeli gyermekek számára. Maduras helynökség 1838-ban alapított; hozzá tartozik egy része azon portugál püspökségnek, melyet sz. Tamás alapított Meliapurban. Ezen, Madrashoz közel fekvő város sz. Tamás apostol sírjának birtokában véli lenni magát. A jezsuiták fölöslása és a portugál szakadás itten is a missiók fölbonlását eredményezte, melyek csak azóta éledtek föl újra, mióta irlandi augustinianusok az apostolokdást a tartományban átvették. Femelly István a helynök a helynökségben 7000 szakadár találtatik, kiknek száma naponként esőkken. Madrasnak van 2 árvaháza 120 árvával, és 2 keresztény tanodája, melyeket 2000 tanítvány látogat. Katolikus hírlap is jelenik meg ezen városban. — A Bombay, Mysore és Mangalore helynökségben létezik még 50,000 szakadár; mert ez a portugál eretnokségnek védbástyája. A lissaboni udvarral kötött concordatum híhetőleg létrehozandja az egyesülést azoknál, kiket gonosz életű pásztorok eltántorítottak. — A madrasi katolikus Almanach 1854-ik évről az előbbi három év folytatában eszközölt megtérések hivatalos számát közli. Ez idő alatt összesen 17,398 fölnőtt egyén vétettet föl az egyház kebelébe. Az angol seregbeli irlandi katonák a legbuzgóbb katolikusok Indiában. 1857-ben 16,000 ily katona volt a hadseregben s nem régiben 7 irlandi pap utazott el tábori lelkész minőségben Indiába. Az indiai társaság ad ugyan mérsékelt fizetést eme papoknak, de nem tesz semmit közel egy millióra menő alattvalóinak lelki szükségéire, kik közt bizonyára egyetlen lázadót sem fogna találni; s Indiának 16 helynökségét egyedül csak a romai propaganda és a lyoni hitterjesztő társulat látja el.

Daczára tehát mindennemű viszontagságoknak és akadályoknak, melyek a kereszténységet e vidéken érték, a katolika vallás, miként azt Tamás és Xaveri Ferencz hirdette, fenntudta magát tartani Indiában, s a pogányság, szakadás és eretnokség hármast terén teszi hódításait.

K ü l ö n f é l é k .

— Öcs. k. Apostoli Felsége f. é. ápril 18-iki legmagasb határozatával m. gr. Károlyi Istvánnak a magyar a

gazdasági egyesület elnökévé választatását legkegyelmesebben helybenhagyni méltóztatott.

— Romában mulat jelenleg Haxthausen báró Westphaliából, ki az orosz állapotokról irt művéről ismeretes, s a szent atyától egy ima-egylet megerősítését akarja kinyerni az orosz egyháznak a romai egyházzal egyesülésére vonatkozólag.

Madridből f. é. ápril 11-ről írják: Tegnap 2 óraker adatott át a királyi kápolnában a toledoí és sevillai érsekeknek a bibornoki kalap. Mélt. Naselli, a pápának tit. kamarása, ki a kalapokat a királyné kezeibe áthozta, beszédet tartott, s szeresésnek mondá magát, hogy ezen küldetéssel ő bizott meg, mint oly család ivadéka, melynek tagjait a 16. században a katolikusoknak nevezett királyok kitüntetéseikkel halmozták el. Az utolsó toledoí érsek halála óta Spanyolországban egy főpap sem viselte a romai bibort, a szent atya kitölté e hézagot. A királyné midőn átnyújtá a kalapot az új bibornokoknak, a pápai küldötthez intézett válaszában mindenekfölött saját ragaszkodását a szent székhez s népének megmáshatlan egyházi érzelmeit különösen kiemelte.

— Tek. Gánóczy Flóris, jeles képzettségű fiatal pesti ügyvéd, ki a művészet, irodalom, s a néperkölesök és szokások tanulmányozása végett Olaszországba utazik, s az áldozóesütrököt Paduában, a pünkösdi ünnepeket Nápolyban, Urnapját pedig Romában megülni szándékozik, szives volt azon becses ígérettel bennünket megörvendeztetni, miszerint a kath. hitéletre vonatkozó tapasztalatainak eredményét lapunk számára megírandja.

— Az első magyar általános biztosító társaság folyó évi májushó 1-én életbe léptetvé a jégkár elleni biztosítást, melyre nézve, lehető legjutányosabb díjak mellett teljes kárpótlás biztositatik. A bevallások Pesten az igazgatóságnál (Ujtér, Ürményi-ház), a vidéken pedig ügynökségei által vétetnek föl; s ugyanott minden a biztosításokra vonatkozó kérdésekre nézve a legkészebb felvilágosítás nyújtatik.

Halásan kell mindenkinek elismernie, hogy a nt. lelkipásztorok tökéletesen áthatva magasztos hivatásuktól, minden tekintetben törekcsenek híveik lelki, s anyagi javát előmozdítani. A ki csak hazánk egy részét járta is be, örömmel tapasztalta, mily üdvös befolyással van a ft. csera a nép értelmisége kifejlesztésére, s mily sok községben virágzóbb a gazdálkodás, jözanabb s takarékosabb a nép, egy-egy buzgó lelkész érdemei következtében. Miért mind országszerte nagy károkat tesz a tüzvész, s beáll az idő, midőn minden nap lehet rettegni a jégtől, a nt. lelkipásztor urak figyelmeztetni sziveskedendek a népet: hogy önmaga és családja ellen sulyosan vét az, ki nem biztosítja vagyonát a tűz és jégkár ellen, annyival inkább, minthogy e biztosítás könnyen eszközölhető. Ugyanis a mit a gazda a tűztől féltethet (értékét 400 fitra véve), azért alig kell hat forintot fizetnie; miből csak egy krajczár jut egy napra. Egy pohár borral kevesebb a gazdánál, egy szalaggal vagy egy ruhával kevesebb az asszonynál vagy leánynál, s kikerül a néhány forint, mely által megvásárolható a biztosság, hogy ha t. i. leég a ház, majd felépíti más, s nem kellend koldus botra jutni.

R-y.

— T. K. E. d-pki káplán urnak. „Ipolyparti buborékaim“ f. évi II. cikkének megtámadását olvastam a Kath. Néplap 16-dik számában; melynek személyemre vonatkozó bevezetése nem volt közölhető. Ennek nyilvános kifejezése már elég biztositéka, sőt jutalma a kath. ügy érdekében önzetlenül följánlott közremunkálásomnak. Oly kifakadások, minőknek ön a Kath. Néplapban, az édes béke s keresztény szeretet eme közlönyében tolmácsa kívánt lenni, aligha kivivandották a fenforgó kérdés diadalát; sőt az olvasható rész is annyira zavaros, s inkább igénytelen személyem, mint magára a tárgyra irányzott lobbanásoktól nehézkes, hogy miután nagyobb szerencsem van a Kath. Néplap közönsége előtt ismeretesnek lenni, addig is, míg a megtámadott ügyre nézve kimerítő cikket irandok, kénytelenek érzem magamat — legalább néhány szóval — koránsem igazolni, mert kérdéses cikkek fölött bárki szabadon ítélhet, érdemel-e rendrentasítást azok részéről,

kiket a gyanúsítás legparányibb szellője sem ért, — de mégis felelni. Czikkemnek saját tapasztalásom adja meg kellő hitelet. Egy betűt sem irtam azon kívül, a miért jótállani mindenkor tartozó kötelességem. Már aztán hogy valaki, legyen az bár a d-pki káplán ur, az odaváló ft. esp. plebános ur megbánására eszürje, mint mondtam, saját körömből merített közleményemet, mivel a csitári Kuttyikát szóba hozni annyi kétely elhárítására jónak véltem, s megvetőleges kiesinylést, merő ráfogást, aljas gyanúsítást, elbizakodott kevélységet emlegessen (ha mindennek csak árnyékát is hiszi t. K. E. ur az „Ipolyparti buborékok“ írójában: miként mondhatja, hogy ismeri annak becsületes jellemét?); valóban sajnálatra méltó kötekedésnek lehet nyilatkoztatni. Vagy azt kellett volna kimondani, hogy a Kuttyikának biztos a jövője; vagy azt, hogy biz az nem egyéb ártatlanul elnézett rajongás, minden egyházi fölügyelet nélküli gyülekezés színhelyénél, mely nemesak a plebániái istentisztelettel elvonja a híveket, hogy ott előre készítgetett bodagaikat józáen elkölthessék, hanem a hiteles szenthelyek iránt is aggodalmat gerjeszt ragadós alaptalan újdonságával. Tehát az az igenis nem-féle bizonyítás ép oly keveset nyom, mint az igen tisztelt, legtávolabbról sem érintett palánki esp. plebános ur védelmében nagy htyüvel megírt erőszakos czáfolat, mely nem egyéb a legjobb szándékot eltorzító gánckeresésnél. De hiszen — állunk élébe.

A viszonylátásig!

Sántha Mihály,
óvári plebános.

— Suum cuique! *) Az örök igazság ezen föelvé villant fel agyamban, midőn a Kath. Néplap folyó évi martius 11-én kiadott 10-dik számát olvasván, a béndeki kápolna bezentelése ünnepélyét közlő cikkre jöttem; s miután minden ember kötelessége erejéhez képest az igazság terjesztéséhez járulni, jelen soraim által a fenidezett cikknek a valóval tökéletes ellentétben levő állításait megezáfolni kívánom, hogy a dicséret az érdem szerint osztassék. — A közlő ur kissé merész történeti állításait érintetlenül hagyván, egyenesen a hibás adatok megezáfolására szorítkozom. „Mert miután az Isten dicsősége, s embertársai lelkijaváért lángoló jószágkormányzó, t. Sümeghy István urnak, ki már előbb a zimányi keresztény község szellemi szükségére, elhalt kedveseinek sírhalmai felett önköltségen egy kis imaházat emelt, megvillant agyában az eszme, hogy helyén lenne itt is, e pusztas vidéke keresztény lakosainak lelki szükségére egy ily szent hajlék; meg nem szűnt addig, míg ez eszme kivitelére s a szükségelt költségek viselésére a minden jóra hajló grófi uraságát rá nem birta.“ Ezek a kérdéses czikk szavai, melyek annyit jelentenek, hogy Sümeghy inspector uré a gondolat, a grófé pedig csak a kivitel. Csekély nézetem szerint vallási czélokra szentelt épületek stb. emelésénél a vallási főérdem ama gondolatban rejlik, mely a kivitelnek szülőanyja; a kivitel pedig akármily dicséretes legyen is magában véve, lélektani és vallási szempontból véve, mindenkor csak mellékes érdem marad. Ezt előrebocsátva s hozzátéve azt is, hogy számos évek óta szerenésém vagyok gróf Niezky Emannel urat, valamint Sümeghy inspector urat is ismerni, csak a szoros igazság mellett maradok, midőn azt állítom, hogy a béndeki kápolna (mert csak kápolna, s nem templom az, miként közlő ur mondja) építésénél az egész érdem egyedül csak gróf Niezky Emannel urat illeti, mint-hogy már több évvel ezelőtt a gróf ur szájából hallottam azon elhatározását, hogy Béndeken a romban heverő hajdani ima-

ház helyén kápolnát építeni szándékozik; sőt midőn a gróf ur ezen szándokát a kivitelre czélzó parancsaival Sümeghy inspectorral közölte, maga Sümeghy inspector örömteljesen közölte velem a vett parancsot, hozzá téve, hogy a gróf ur az építés mielőbbi és diszes kivitelét neki meghagyta; s annál inkább dicsérte grófja e gondolatát, mert ezen jószágát ritkán látogatván meg, az egész eszme, csak mély vallásossága, s keresztény felebarátjai lelki szükségéi iránti gondoskodásának tulajdonítható. Ez levén a dolog valódi állása, magától érteődik, hogy a közlő ur ama szavai, melyek szerint Sümeghy ur addig nem nyugodott, míg grófját a kivitelre rá nem birta, nemesak valótlanok, de a grófra nézve némileg sértők is, a mennyiben a gróftól nemesak a fő érdemet megtagadják, hanem akként értelmezhetők, mintha a gróf az egész ügytől idegenkedett volna; miután csak ott vagyon szükség valakit valamire rábírní, ha ezen valaki előbbi, vagy közönyös, vagy ellenkező nézeteitől elállva a rábíró nézeteit magáévá teszi. A tisztelt gróf szerénységében még azt sem akarta, hogy neve a kápolna homlokzatán ragyogjon, s hogy ez mégis megtörtént Sümeghy ur valódi érdeme, ki grófja tudta nélkül a szintoly szép, meg vagyok győződve, hogy ő lenne az első, ki a kérdéses czikk hibás állításait megezáfolná, ha tudomására jött volna. Közlő ur az élők iránti dicséretében a halottakat is megfosztja érdemeiktől, midőn azt állítja, hogy Sümeghy ur Zimányban is önköltségein imaházat emelt; néhai gróf Niezky Lajos volt az, ki a zimányi templom építéséhez minden anyagot adományozott, s Sümeghy ur maga költségen csak felállította, kinek elhunyt kedvesei csakugyan a templom alatt nyugszanak. Egyébiránt mindazok, kik oly szerenéssek voltak az elhunyt gróf Niezky Lajost ismerni, tudják azt is, hogy számos egyházi alapítványai között, melyenek: a ligvárdi plebánia, tóth-gyugyi templom stb., a zimányi templom építésénél a főszerepet ki vitte.

Megjelentek: Népnevelési közlemények a kath. egyház szellemében. Szerkeszti s kiadja Mészáros Imre, alesperes és plebános. A fm. esztergomi érseki hatóság jóváhagyásával. IV-dik és V-dik füzet. Tartalma: Az engedelmességet eszközölő módokról. — Egy fontos tanóra. — Az iskolai imádságokról. — A leánynevelésről. — Iskolaügy az Árpád-ház alatt. (Folytatás és vége). — A tanító személyisége, élete, foglalkozása. (Folytatás). — Egy iskolanap. — Az ugynevezett számoló gépekről. — Iskolázató társulat. — A méhecske — Talány. — Könyvismertetések. — E „Népnevelési Közlemények“ (öt-öt ives 6 füzetben) kaphatók Pesten Hartleben K. A., Pfeiffer Ferdinánd és Ráth Mór könyvkereskedő urnaknál; B. Gyarmaton Kék László kő- és könyvnyomda-tulajdonosnál és Vadkerten a szerkesztőnél, 2 frt 30 kr pp.

— Julia és Mária. Levelek a kath. isteni tiszteletéről. Cordelia után Huszár Károly, fehérmegyei áldozár. A püspöki hatóság jóváhagyásával. Székesfehérvárott, 1858. — Híterős nőnek tollából folytak e levelek, melyek olvasása mind az ésszt, mind a szívet egyiránt kielégíti. A 16-od réttü, 364 lapra terjedő, esinos vászonkötöttü könyvnek ára: 1 pft. Postán küldve: 1 frt 12 kr pp. Megrendeléseket bérmentett levelekben tehetni a kiadó s fordító urnál Székesfehérvárott.

Kegyés adomány.

A sz. sir öreinek a gödöllői kath. hívek részéről 3 pft küldetett be a szerkesztőséghez.

*) Tisztelettel fölkérjük t. cz. tudósítóinkat esupán oly dolgok közlésére, mikről biztos és hiteles tudomással bírnak, nehogy a kellemetlen czáfolatoknak érdekesb tárgyak mellőzésével különben is szűkkörű lapunkban tért engedni kénytelenitessünk. Szerk.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, esütörtökön. Előfizetheti rá Pesten a Szent-István-Társulat ügynokségénél (Lipótutca, 8 sz.), vagy a szerkesztőségénél: vidéken a cs. k. postahivataloknál. Előfizetési díj: Budapesten kihordással félévre 1 ft. pp.; vidékre, postán borkéban küldve, félévre 1 ft 20 kr. pp., egész évre 2 ft. 40 kr. pp.

A lap szerkesztését illető levelek a Katholikus Néplap szerkesztőségének* czimezendők (Pesten, Borz-utca 3. sz. alatt).

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT; FELELŐS SZERKESZTŐ: KÁDÁS RUDOLF.

PESTEN 1-58. NYOMTATJA EMICH GUSZTÁV, EGYETEM-UTCZA, TAKARÉK-PÉNZTÁR-ÉPÜLET, 2. SZÁM.